

کارشناسان در گفت‌وگو با آتیه‌نومطرح کردند

لزوم اصلاح قوانین برای ارتقاء ایمنی کارگران ساختمانی

گزارش

با توجه به رونق ساخت‌وساز در ایران طی سال‌های اخیر کارگران ساختمانی با وجود ایجاد شرایط اشتغال بیشتر، در معرض حوادث متعددی نیز قرار دارند و اغلب بیکاران در مشاغل مرتبط با ساخت‌وساز به عنوان کارگر مشغول به کار می‌شوند که متأسفانه اکثراً به دلیل نداشتن سواد و تجربه و سودجویی کارفرمایان، فاقد بیمه هستند و تاکنون تعداد بی‌شماری از آنها در مسیر این شغل آسیب دیدگی، از کارافتادگی و مرگ شده‌اند.
برابر ماده (۹۱) قانون کار، کارفرمایان موظفند برای تأمین حفاظت و سلامت کارگران در محیط کار، وسایل و امکانات لازم ایمنی را تهیه کرده و در اختیار آنها قرار دهند؛ کارگران نیز ملزم به استفاده و نگهداری مناسب از تجهیزات محافظتی و بهداشت فردی و رعایت دستورالعمل‌های مربوطه در محیط کاری خود هستند. درباره حوادث شغلی در صنعت ساختمان که به گفته کارشناسان سهم ۵۰ درصدی از حوادث ناشی از کار را از آن خود کرده با رییس کانون انجمن‌های صنفی کارگران ساختمانی و نماینده جامعه کارگری در شورایعالی کار به گفت‌وگو نشستیم و راهکارهای آنها پیرامون کاهش آسیب‌های شغلی در گروه کارگران ساختمانی را دریافت کردیم.

سهم ۵۰ درصدی از حوادث ناشی از کار

رییس کانون انجمن‌های صنفی کارگران ساختمانی در گفت‌وگو با آتیه‌نو با بیان اینکه تقریباً ۵۰ درصد حوادث ناشی از کار ما مربوط به بخش ساختمان و ۵۰ درصد دیگر مربوط به سایر مشاغل کشور است، اظهار کرد: «چه کارگری رسمی باشد، چه غیررسمی، چه کارمند دولت، هر حادثه‌ای رخ بدهد، جزو حوادث ناشی از کار به شمار می‌رود.»

اکبر شوکت، افزود: «از سوی دیگر بخش قابل توجهی از حوادث شغلی مربوط به کارگران اتباع خارجی است.»

رییس کانون انجمن‌های صنفی کارگران ساختمانی با اشاره به اینکه موضوع حوادث ناشی از کار تک علتی نبوده و چند زنجیره‌ای است، گفت: «لازم است کارفرمایان را با عوامل بازدارنده ملزم به رعایت مسائل ایمنی کنیم که مهمترین عامل در کاهش آسیب‌های ناشی از شغل به شمار می‌رود.»

شوکت ادامه داد: «تازمانی که اقدامات دیگری انجام نشود، اما کارفرما ملزم به رعایت مسائل ایمنی در پروژه‌ها؛ چه در بخش صنعت و ساختمان و چه در بخش خدمات نشود، این حوادث ادامه خواهد داشت و تنهایی توان درصد کمی از آن را کاهش داد. بنابراین مهمترین راهکار کاهش حوادث شغلی، توجه به عوامل بازدارنده و الزام کارفرما به رعایت مسائل ایمنی است. متأسفانه ضعف‌های ما در این حوزه، بیش از اندازه است.»

وی افزود: «به عنوان مثال عوامل تنبیهی برای کارفرمایانی که کارگران‌شان دچار حادثه، قطع نخاع و یا قطع عضو می‌شوند و حتی فوت می‌کنند کارساز و متناسب با آسیب‌های مذکور نیست، به همین دلیل است که باز هم مسائل ایمنی را رعایت نمی‌کنند و به این معناست که متأسفانه هیچ عامل بازدارنده تنبیهی برای کارفرمایان در کشور ما وجود ندارد. در برخی کشور‌های پیشرفته و صاحب سبک، اگر کارفرمایی باعث فوت یک کارگر شود صد درصد آن کارفرما مسئول است و در مرحله اول برای مدتی مجوز فعالیت‌اش را متوقف کرده و یکسری مجازات‌ها برای او در نظر گرفته می‌شود.»

رییس کانون انجمن‌های صنفی کارگران ساختمانی با بیان اینکه این قبیل مجازات در قانون ما هم وجود دارد که شامل حبس هم می‌شود، اما هیچ کارفرمایی برای کشته شدن کارگرش حتی ۲۴ ساعت بازداشت نمی‌شود و می‌تواند فوراً به قید وثیقه آزاد شود و بعد هم که ادعا می‌کند بیمه مسئولیت دارد و خود این بیمه مسئولیت یکی از عوامل مشوق برای کارفرماها محسوب می‌شود، اظهار کرد: «در آن بیمه قید شده که تا پنج کارگر اگر سر ساختمان فوت کردند دپه‌شان را بیمه پرداخت می‌کند.»

شوکت ادامه داد: «همین بیمه مسئولیت به جای اینکه بازدارنده باشد، حتی متأسفانه مشوق است؛ چراکه کارفرما می‌گوید «کل پروژه را بیمه مسئولیت کرده‌ام و هیچ تنبیهی نه بیمه‌ها و نه قانونگذار برای من کارفرما در نظر نگرفته، پس چرا باید مبلغ زیادی را در پروژه خود چه ساختمانی و چه در کارخانه صرف رعایت مسائل ایمنی کنم؟». سهل‌ترین و ارزان‌ترین کار این است که با مبلغ بسیار کمتر، یک بیمه مسئولیت می‌گیرند و اگر هم کسی فوت کرد بیمه، دپه آن را پرداخت می‌کند.» وی با انتقاد از اجرای ناقص قوانین موجود و با بیان اینکه اگر قوانین بازدارنده بودند به طور حتم نیمی از حوادث ما کاهش پیدا می‌کرد؛ زیرا کارفرمایان به این موضوع توجه می‌کردند که اگر مسائل ایمنی را رعایت نکنند تنبیهات سفت و سختی در انتظارشان خواهد بود، عنوان کرد: «ما شرکت‌های انبوه‌ساز و مالکان ساختمانی داریم که بعضاً در یک پروژه‌شان فقط سه کارگر در یک بازه دو و سه ماهه فوت کرده‌اند اما کارفرما نه بازداشت شده و نه کارگاهش تعطیل شده است.»

رییس کانون انجمن‌های صنفی کارگران ساختمانی افزود: «این کار باعث می‌شود که جان انسان را بی‌ارزش جلوه بدهیم که یک کار غیرانسانی و غیراخلاقی است. همین دلایل متأسفانه میزان حوادث کار ما بالا و در بخش کارگران ساختمانی،

وحشتناک است، میانگین جهانی حوادث در بخش ساختمان ۱۷ درصد، اما در کشور ما ۵۰ درصد است، یعنی فقط در بخش ساختمان، سه برابر میانگین جهانی حوادث داریم.» شوکت با اشاره به اینکه اوج حوادث در کشور ما در سال‌های ۹۱-۹۰ رخ داده است، گفت: «در آن زمان پروژه‌های مسکن مهر زیاد شده بود و حدود ۲ هزار فوتی داشتیم که نیمی از آن در بخش ساختمان و نیمی در بخش صنعت بودند و تنها به دلیل عدم رعایت مسائل ایمنی اتفاق افتاد. در حال حاضر هم وضعیت چندان خوبی نداریم. ما گمان می‌کنیم با پنهان کردن آمار‌های توانیم صورت مساله را پاک بکنیم در حالی که این مشکل در جامعه وجود دارد.» وی درباره راهکارهای کاهش آسیب‌های ناشی از کار در قشر کارگران ساختمانی توضیح داد و بار دیگر تأکید کرد که زنجیره اول همانطور که پیش‌تر گفته شد الزام قطعی کارفرمایان به رعایت مسائل ایمنی و در نظر گرفتن سازوکار‌های تنبیهی مؤثر چون قطع موقت دائمی مجوز کسبو کار است. قرار نیست برای تولید و ایجاد شغل، جان انسان‌ها گرفته بشود. رییس کانون انجمن‌های صنفی کارگران ساختمانی افزود: «راهکار دوم، اصلاح قوانین بیمه‌های مسئولیت است که باید مجلس شورای اسلامی به آن ورود پیدا کند. قوانین بیمه‌ای باید با حضور کارشناسان و نمایندگان سندیکاهای کارگری، کارفرمایی و بیمه‌ها بازنگری شوند؛ چراکه قوانین فعلی ناکارآمد هستند. قوانین باید در جلوگیری از افزایش حوادث مؤثر واقع شده و خروجی آنها کاهش حوادث باشد.»
شوکت راهکار سوم را آگاهی‌بخشی و آموزش کارفرمایان و کارگران در بخش‌های مختلف اعم از صنعت، خدمات و گردشگری دانست و گفت: «حتی باید به سمت اجباری و ملزم کردن صاحبان شرکت‌های انبوه‌سازی رفت تا سال به سال در کلاس‌های ایمنی شرکت کنند؛ نه اینکه به اعزام نماینده خود بسنده کنند.»

یک میلیون کارگر بیمه نشده

علی خدایی، نماینده جامعه کارگری در شورایعالی کار نیز با بیان اینکه با توجه به آمار‌های موجود، بیشترین حوادث کار مادر صنعت ساختمان اتفاق می‌افتد و عدم پوشش بیمه‌ای در این قشر بیش از سایر اقشار است، گفت: «متأسفانه تعهداتی که تا به امروز دولت و مجلس در قبال بیمه این افراد داشته‌اند رعایت نشده و خیلی نمی‌توان موضوع را از چشم سازمان تأمین اجتماعی به عنوان بزرگترین سازمان بیمه‌گر کشور و یک نهاد عمومی غیردولتی ببینیم.»

وی افزود: «بودجه لازم برای بیمه این افراد در اختیار

سازمان تأمین اجتماعی قرار داده نشده است. در عمل تکلیفی را برای سازمان تعیین کرده‌اند که منابع آن را ندیده‌اند و در این میان آن چیزی که باید به آن توجه کرد، کشمکش‌های بودجه‌ای میان سازمان تأمین اجتماعی و دولت است. در این میان با بی‌تفاوتی مجلس و زمان دادن مجلس به این موضوع برای وضع یا اصلاح قوانین مرتبط روبه‌رو هستیم.»

نماینده جامعه کارگری در شورایعالی کار با بیان اینکه برآورد و تخمین ما این است که حدود یک میلیون کارگر بیمه نشده در داخل کشور داشته باشیم، گفت: «همچنین مشاغلی داریم که افراد کارفرمای مشخصی ندارند و طبق قانون اساسی وظیفه دولت است که اینها را تحت پوشش بیمه قرار دهد.» خدایی ادامه داد: «در مقابل کارگاه‌های دائمی، کارگاه‌های اصطلاحاً زیرزمینی را شاهد هستیم که در داخل این کارگاه‌ها به دلیل عدم نظارت بر رعایت قواعد ایمنی و نداشتن چتر حمایت بیمه‌ای، آسیب‌های جدی کارگران این کارگاه‌ها را تهدید می‌کند. این مورد هم به بحث قانون و نداشتن امنیت شغلی برای کارگران برمی‌گردد که عملاً اجازه هر نوع اعتراضی را در محیط کار از کارگر‌ها گرفته است و کارگران به هیچ عنوان نمی‌توانند به دلیل نایم‌ن بودن محیط کار، پایین بودن حقوق و نداشتن بیمه اعتراض کنند. از طرفی ضعف بازرسی نیز به کارگران لطمه وارد می‌کند.»

وی از عدم آموزش کافی و نبود ابزارآلات استاندارد نیز به عنوان عوامل خطرآفرین در بروز حوادث شغلی کارگران ساختمانی یاد کرد و گفت: «معتمد در بُعد آموزش، شاید صرفه اقتصادی وجود داشته باشد که نهادهای مختلف بر روی آموزش کار و سعی کنند بودجه‌هایی را برای آموزش این افراد در حالی که اصلاً ساماندهی نشده‌اند در نظر بگیرند. البته برای اینکه بخواهیم آموزشی به آنها بدهیم در اولین قدم باید ساماندهی و سپس بیمه‌شان را برقرار کنیم تا امنیت شغلی آنها تضمین شود.»

این فعال کارگری راهکار مؤثر دیگر در کاهش حوادث شغلی کارگران را افزایش مهارت و همچنین توجه به نیازمندی‌های جامعه کارگری از جمله بیمه دانست و عنوان کرد: «من تجربه میدانی دارم. تجربه میدانی من می‌گوید که بعضاً کارگران اگر مهارت کافی هم داشته باشند، اما در محیط کار و فشاری که روی این افراد به واسطه نداشتن امنیت شغلی، مسائل مختلف و عدم تهیه ابزار مناسب برای کار وجود دارد منجر به بروز سوانح شغلی می‌شود. زیرا کارگر در شرایطی قرار گرفته است که نمی‌تواند به نبودن موارد ایمنی اعتراض کند.»

خدایی افزود: «در حوزه کار در صنعت ساختمانی

اشتغال

خبر

آغاز اجرای طرح

بیمه تکمیلی

روستاییان و عشایر

مدیرعامل صندوق بیمه اجتماعی کشاورزان، روستاییان و عشایر از آغاز اجرای آزمایشی بیمه تکمیلی بازنشستگان این صندوق خبر داد و گفت: «۱۶۰ هزار بازنشسته داریم که

طرح را با اینها شروع می‌کنیم. آذربایجان شرقی، اصفهان و همدان که ۴۰ هزار بازنشسته دارند در گام اول بیمه تکمیلی می‌شوند.» بیت‌الله برقراری در حاشیه همایش روز ملی روستاها و عشایر که در مرکز همایش‌های صدوسیما برگزار شد، ضمن گرامیداشت هفته وحدت، گفت:

«صندوق بیمه اجتماعی کشاورزان، روستاییان و عشایر این قشر زحمتکش را بیمه اجتماعی می‌کند و کشاورزان، روستاییان، عشایر و شهرهای زیر ۲۰ هزار نفر جمعیت جامعه تحت پوشش این صندوق هستند.» وی افزود: «به روال صندوق‌های بیمه‌ای، مستمری بازنشستگی، از کارافتادگی و فوت به جامعه تحت پوشش تعلق می‌گیرد؛ البته این صندوق آنطور که باید شناسانده نشده و باید در این راستا جهاد تبیین با قوت بیشتری دنبال شود.» مدیرعامل صندوق بیمه اجتماعی کشاورزان، روستاییان و عشایر با بیان اینکه امور درمانی روستاییان را سازمان بیمه سلامت انجام می‌دهد، گفت: «ما یک میلیون و ۵۰۰ هزار بیمه‌شده داریم و در صددیم آنها را در آینده بیمه تکمیلی کنیم. ۱۶۰

هزار نفر نیز بازنشسته هستند که بیمه تکمیلی مطالبه آنها هم بود. مدت‌ها کار کارشناسی انجام دادیم تا بتوانیم این کار را انجام دهیم.» برقراری ادامه داد: «در این مورد ما با شرکت‌های بیمه مذاکره کردیم. همچنین سه استان پایلوت شده و با رفع نقاط ضعف، این طرح به همه استان‌ها تعمیم می‌یابد. ما ۱۶۰ هزار بازنشسته داریم که طرح را با اینها شروع می‌کنیم. آذربایجان شرقی، اصفهان و همدان که ۴۰ هزار بازنشسته دارند در گام اول بیمه تکمیلی می‌شوند.» وی درباره فعالیت‌های قرارگاه کرامت نیز گفت: «حدود ۱۷ سال از عمر صندوق می‌گذرد

و ۱.۵ میلیون بیمه‌شده فعال و ۲ میلیون و ۴۰۰ هزار بیمه‌شده فعال و غیرفعال دارد. در قالب فعالیت‌های این قرارگاه امیداست با اقدام تحولی یک میلیون بیمه‌شده جدید را جذب کنیم.» مدیرعامل صندوق بیمه اجتماعی کشاورزان، روستاییان و عشایر ادامه داد: «رویکرد ما براساس سیاست‌های ابلاغی رهبری و سیاست‌های دولت مردمی شکل گرفته و موفقیت‌های خوبی را شاهد بوده‌ایم که افزایش ۶۰ درصدی سطوح درآمدی از این جمله است.»

ارتباط دوسویه...

ادامه از صفحه ۲

... نشان از اهمیت و گستره ارتباطی بخش اشتغال و تولید کشور با تأمین اجتماعی دارد که بیانگر ضرورت هدفگذاری بر مبنای توسعه دوسویه اشتغال و پوشش بیمه‌ای است. توسعه پایدار را نیز به دلیل وابستگی به شاخص‌های مختلف مانند اشتغال، رفاه و پوش بیمه‌ای می‌توان به عنوان بخشی از خروجی ارتباطی سازمان تأمین اجتماعی با بسترهای اشتغال و تولید در کشور به شمار آورد. سازمان تأمین اجتماعی نیز با صرف هزینه‌های ماهانه بیش از ۳۵ هزار میلیارد تومان به عنوان هزینه‌های جاری در بخش‌های پرداخت مستمری بازنشستگی، درمان و دیگر موارد مرتب، سعی در ارائه با کیفیت و گسترده خدمات به جامعه اشتغال و تولید و افراد تحت پوشش را دارد.